

ДАЙДЖЕСТ НОВАЦІЙ ЗАКОНОДАВСТВА ТА ОПОДАТКУВАННЯ

DIGEST OF INNOVATIONS OF LEGISLATION AND TAXATION

Останні важливі норми

Реєстрація податкових накладних за лютий-травень 2022 р. передбачена до 15 липня 2022 р.

Платники податків звільняються від відповідальності за несвоєчасні подання звітності чи сплату податків у період з 24 лютого 2022 р., якщо ці податкові обов'язки були виконані протягом 60 днів із дня відновлення такої можливості.

Відновлюється обов'язок сплати податків і подання звітності для платників, які мають можливість своєчасно виконувати цей обов'язок. Перелік документів, які підтверджуватимуть неможливість виконання податкових обов'язків встановлюватиметься Мінфіном.

Платники податку, які перейшли на спрощену систему оподаткування зі сплатою 2 % податку, звільняються від відповідальності за несвоєчасне виконання податкових обов'язків з 24 лютого 2022 р. до переходу на спрощену систему, за умови виконання таких обов'язків протягом 60 днів із дня переходу на спрощену систему.

Платники податків, які виправлять помилки до 20 липня 2022 р., звільняються від штрафних санкцій.

Суми податкового кредиту, включені за товари, що потім знищено внаслідок війни, включаються до податкового кредиту, але не підлягають бюджетному відшкодуванню.

Інфляції

Індекс споживчих цін (або інфляція) є показником динаміки цін і тарифів на товари та послуги, які купує населення для невиробничого споживання.

Показник розраховується щомісячно на основі даних про ціни (одержуються органами державної статистики шляхом щомісячної реєстрації цін і тарифів на споживчому ринку) та даних національних рахунків з витрат домогосподарств на кінцеве споживання у країні загалом з подальшим розподілом (за результатами вибіркового обстеження умов життя домогосподарств).

За даними, що надала Державна служба статистики (10.05.2022 р.), інфляція на споживчому ринку у квітні 2022 р. порівняно з березнем 2022 р. становила 3,1 %, з початку року – 10,9 %.

Базова інфляція у квітні 2022 р. порівняно з березнем 2022 р. становила 3,0 %, з початку року – 8,1 %.

Ціни на продукти харчування та безалкогольні напої на споживчому ринку у квітні зросли на 4,2%.

Ціна на яйця зменшилась на 28,4 %. Однак більшість інших продуктів навпаки в ціні зросли.

На 18,2–12,5 % зросли ціни на: фрукти, рис, продукти переробки зернових.

Значно, але менше ніж на попередні продукти (на 8,6–3,1 %), зросли ціни на: макаронні вироби, овочі, всі рибні продукти, безалкогольні напої, соняшникову олію, масло та сало. Тютюнові вироби та алкогольні напої підвищилися на 4,8%: алкогольні напої – на 7,3 %, тютюнові вироби – на 2,5 %.

Авжеж частиною невід'ємного життя є людське здоров'я. Що стосується цього питання: ціна на ліки та всю фармацевтичну продукцію зросла 4,6 %.

Підвищення ціни на транспорт на 2,1 % переважно спричинено зростанням цін на велосипеди на 6,0 %, а проїзд у залізничному та автодорожньому пасажирському транспорті – на 3,1 % та 2,7 % відповідно.

У сфері зв'язку ціни зросли на 1,8 %, що пов'язано з подорожчанням поштових послуг на 10,3 % і телефонного обладнання на 6,2 %.

Продовження дії карантину

Як повідомив Прем'єр-міністр Д. Шмигаль на своєму офіційному каналі в телеграмі, 7 травня 2022 р. прийнято рішення про продовження дії карантину. Схвалено проєкт постанови з продовження на території України карантину та режиму надзвичайної ситуації з метою запобігання поширенню COVID-19 до 31 серпня 2022 р. Постанову № 630 було опубліковано 28 травня 2022 р. на сайті Уряду.

Утворено комісію з проведення аудиту збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії російської федерації, затверджено положення про цю комісію та її посадовий склад.

Скасовано на період дії воєнного стану та протягом 30 днів після його скасування чи припинення обмеження строків тимчасового перебування в Україні для іноземців та осіб без громадянства, які прибули для роботи кореспондентом або представником іноземних ЗМІ та в установленому порядку пройшли акредитацію в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Чи необхідно переоформлювати документи через перейменування вулиць?

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», в Україні почали змінювати назви вулиць. Досить логічні питання:

1. Чи потрібно змінювати місце реєстрації?

Законодавство не передбачає обов'язку вносити подібні відомості, оскільки зміна назви вулиці не є зміною реєстрації місця проживання. Перереєстрацію місця проживання особи можна здійснити під час обміну паспорта чи зміни прізвища, тобто коли виникає безпосередня потреба.

Варто зазначити, що на сьогодні реєстрація чи зняття з реєстрації місця проживання/перебування здійснюється відповідно до Порядку декларування та реєстрації місця проживання (перебування), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 265 від 07 лютого 2022 р., та законів України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» і «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні».

У разі прийняття рішення про зміну нумерації будинків, перейменування вулиць (проспектів, бульва-

рів, площ, провулків, кварталів тощо), населених пунктів, адміністративно-територіальних одиниць, зміни в адміністративно-територіальному устрої на підставі відповідних актів, вносяться зміни до реєстру територіальної громади зі збереження попередніх даних, із подальшим внесенням цієї інформації до Єдиного державного демографічного реєстру в установленому Кабінетом Міністрів України порядку. Зазначені відомості за бажанням особи вносяться до відповідних документів, що містять відомості про місце проживання / перебування.

2. Чи обов'язково вносити зміни до документів на нерухомість?

Документи, що засвідчують право власності на нерухомість, залишаються чинними у випадку зміни назви вулиці, на якій вони розташовані.

У випадку перейменування вулиці, на якій розміщена нерухомість, українським законодавством не передбачена необхідність внесення змін до документа про право власності на нерухоме майно, зокрема свідоцтва про право власності, свідоцтва про право на спадщину, договору купівлі-продажу, дарування тощо.

Водночас, у разі потреби, власник майна, стосовно якого відбулися зміни, має право звернутися до органу державної реєстрації прав на нерухоме майно із заявою про внесення змін.

Які потреби мають на увазі? Наприклад, необхідність купівлі-продажу чи дарування нерухомості.

Отже, якщо власник бажає продати, подарувати або передати у спадок свою нерухомість, у документах, які будуть оформлюватися на нового власника, вже буде вказана нова назва.

3. Чи потрібно змінювати відомості про місцезнаходження юридичної особи?

Зміна відомостей про місцезнаходження юридичної особи та фізичної особи підприємця підлягає державній реєстрації відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань».

Перейменування вулиці місцезнаходження юридичної особи є зміною місцезнаходження юридичної особи, що передбачає необхідність внесення відповідних змін в установчі документи, змін до відомостей про фізичну особу-підприємця, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, повідомлення банківських установ і контрагентів про зміну реквізитів у діючих договорах, виготовлення нової печатки, бланків тощо.

Водночас законодавство не встановлює граничних термінів для проведення зміни відомостей про місцезнаходження, а отже, суб'єкт господарювання сам може вирішувати, коли необхідно здійснити реєстрацію змін.

Відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» адміністративний збір не справляється за проведення державної реєстрації змін, що вносяться до установчих документів благодійних організацій та юридичних осіб, пов'язаних із прийняттям Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

Чи може роботодавець не виплачувати заробітню плату?

Як повідомляє Безоплатна правова допомога, нині у багатьох працівників виникає безліч питань до порядку вступу у трудові відносини, розірвання трудового договору та оплати праці, адже з огляду на ведення активних бойових дій на території України великій кількості як і самих працівників, так і підприємств, установ та організацій, в яких вони працювали, довелося переїхати в інші населені пункти або й взагалі зупинити свою діяльність.

На жаль, не існує норми з попередження працівника про зміни істотних умов праці не пізніше ніж за два місяці. Також у період дії воєнного стану роботодавець має право перевести працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, без його згоди, але тільки за умови, якщо така робота не протипоказана працівникові за станом здоров'я, та лише для відвернення або ліквідації наслідків бойових дій; а також інших обставин, що становлять або можуть становити загрозу життю чи нормальним життєвим умовам людей, з оплатою праці за виконану роботу не нижче середньої заробітної плати за попередньою роботою.

Слід наголосити, що роботодавець не має права переводити працівника на роботу в іншу місцевість, на території якої тривають активні бойові дії.

Оплата праці залишається необхідним моментом у житті роботодавця та працюючого. Права не виплачувати зарплату в Україні поки не дано, але існують деякі нюанси:

Роботодавець звільняється від відповідальності за порушення строків її виплати, але лише за умови, що таке порушення сталося саме внаслідок ведення бойових дій або дії інших обставин непереборної сили. В інших випадках керівник несе повну відповідальність за таке порушення;

Роботодавець може зупинити дію Колективного договору за власним рішенням, що також робить неможливим отримання виплат за колективним договором.

На питання трудового договору: працівник може його розірвати у термін, який зазначить у своїй заяві без двотижневого строку попередження.

Відповідно до положень Закону № 2136-IX припинення дії трудового договору – це тимчасове припинення роботодавцем забезпечення працівника роботою і тимчасове припинення працівником виконання роботи за укладеним трудовим договором.

Дія трудового договору може бути призупинена у зв'язку з військовою агресією проти України, що виключає можливість надання та виконання роботи.

Призупинення дії трудового договору не тягне за собою припинення трудових відносин. Обов'язковим моментом у зупиненні дії трудового договору є обов'язок (за можливості) роботодавця та працівника повідомити один одного.

Відшкодування заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат працівникам на час призупинення дії трудового у повному обсязі покладається на державу, що здійснює військову агресію проти України.

Тобто у разі тимчасового призупинення дії трудового договору працівник не є звільненим і в по-

дальшому може розраховувати на відповідні компенсації. Водночас такі працівники мають змогу працевлаштуватися на інше місце роботи на умовах сумісництва.

Що чекає роботодавця у разі невиплати середнього заробітку мобілізованому?

Ч. 3 ст. 119 КЗпП передбачає гарантії мобілізованим працівникам в умовах дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення у вигляді збереження місця роботи, посади і середнього заробітку на підприємстві, на якому вони працювали на час призову.

Згідно з ч. 3 ст. 10 Закону № 2136 роботодавець звільняється від відповідальності за порушення зобов'язання стосовно строків оплати праці, якщо доведе, що це порушення сталося внаслідок ведення бойових дій або дії інших обставин непереборної сили. Але звільнення роботодавця від відповідальності за несвоєчасну оплату праці не звільняє його від обов'язку виплати заробітної плати.

Тобто звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання внаслідок ведення бойових дій або дії інших обставин непереборної сили (форс-мажор) не звільняє від виконання самого зобов'язання.

Так, після усунення вищезгаданих обставин роботодавець зобов'язаний виконати всі свої зобов'язання перед мобілізованим працівником.

Звертаємо увагу, що Торгово-промислова палата (ТПП) України повідомила про засвідчення факту настання форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) з 24 лютого 2022 р.

Так, згідно з листом ТПП № 2024/02.0-7.1 від 28.08.2022 р. (див. у рубриці «Документи для роботи» «ДК» № 12/2022) ТПП на підставі ст.ст. 14 та 14-1 Закону про торгово-промислові палати в Україні № 671/97-ВР від 02.12.1997 р., Статуту ТПП України цим засвідчує форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили): військову агресію російської федерації проти України, що стало підставою введення воєнного стану з 05 год. 30 хв. 24 лютого 2022 р., відповідно до Указу Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні».

У разі якщо підприємство розташоване на території, на якій не ведуться бойові дії і з відновленням перевірок буде встановлено факт несвоєчасного перерахунку середньої зарплати працівникові (порушення встановлених державою гарантій), роботодавець нестиме відповідальність згідно із законодавством.

На сьогодні порушення трудового законодавства передбачає 5 видів відповідальності: дисциплінарну та адміністративну (а подекуди й кримінальну) для винних посадових осіб, матеріальну (яка передбачає необхідність компенсувати працівнику втрати внаслідок несвоєчасного отримання зарплати) та фінансову (у вигляді штрафів на користь держави).

Призупинення дії трудового договору з мобілізованим працівником

Призупинення дії трудового договору згідно зі ст. 13 Закону №2136, – це тимчасове припинення роботодавцем забезпечення працівника роботою і тимчасове припинення працівником виконання роботи за укладеним трудовим договором.

Ч. 3 ст. 119 КЗпП передбачає гарантії мобілізованим

працівникам в умовах дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення у вигляді збереження місця роботи, посади і середнього заробітку на підприємстві на якому вони працювали на час призову.

Тобто призупинити дію трудового договору можна тільки з працівником, якого підприємство в умовах воєнного стану не може забезпечити роботою. Отже, незалежно від припинення дії трудових договорів, мобілізованим працівникам слід виплачувати середній заробіток у повному обсязі, адже державою передбачено збереження наданих ст. 119 КЗпП гарантій.

Тому те, що підприємство призупинило дію трудових договорів з працівниками через неможливість працювати, для мобілізованих не має значення. Мобілізовані працівники й надалі мають право на середній заробіток, а роботодавець зобов'язаний виплачувати його.

Але для збереження бізнесу роботодавцю працівник завжди може написати заяву на відпустку без збереження зарплати, скориставшись:

1) або продовженням карантину до 31 травня 2022 р. включно – це передбачено ст. 84 КЗпП, ч. 3 ст. 26 Закону про відпустки, а сам карантин продовжено Постановою № 229, якою Кабінет Міністрів України вніс зміни, зокрема, до «карантинної» Постанови № 1236;

2) або воєнним станом – це передбачено ч. 3 ст. 12 Закону № 2136, в якій зазначено, що протягом періоду дії воєнного стану роботодавець на прохання працівника може надавати йому відпустку без збереження заробітної плати без обмеження строку, встановленого ч. 1 ст. 26 Закону про відпустки.

Збільшення військового збору до 3 %, повернення оподаткування імпорту та зміни у перевірках ДПС відкладаються

У травні 2022 р. було заплановано прийняти законопроект №7311 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо окремих податків і зборів у період воєнного, надзвичайного стану». Але 2 травня 2022 р., за повідомленням народного депутата Я. Железняка (на його Телеграм каналі), цього не відбудеться. За висловленням іншого народного депутата Д. Гетманцева, є варіант, коли законопроект все ж буде прийнятим.

Доцільно буде нагадати, що законопроектом планувалися такі зміни до Податкового кодексу України (ПКУ) та Митного кодексу України (МКУ):

1) встановити можливість та порядок оформлення відшкодування сум ПДВ облігаціями внутрішньої державної позики;

2) врегулювати деякі питання благодійної допомоги;

3) збільшити розмір військового збору з 1,5 % до 3 %.

Пропонується тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, звільнити від оподаткування військовим збором доходи у вигляді грошового забезпечення працівників правоохоронних органів, військовослужбовців та працівників Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців, працівників Міністерства внутрішніх справ України, Управління

державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та інших осіб на період їх безпосередньої участі в здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації;

4) врегулювати питання проведення камеральних перевірок на період дії воєнного, надзвичайного стану;

5) відновити перебіг строків, визначених ПКУ та зупинених на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, зокрема у частині дотримання строків подання звітності;

6) врегулювати питання обліку поворотної фінансової допомоги для платників єдиного податку (ЄП) III групи, які використовують особливості оподаткування, встановлені п. 9 підрозд. 8 Розд. XX «Перехідні положення» ПКУ;

7) тимчасово, на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, суб'єктам господарювання, які мають ліцензію на виробництво спирту етилового неденатурованого дозволяється виробництво спирту етилового денатурованого та/або біоетанолу на підставі ліцензії на виробництво спирту етилового неденатурованого, а суб'єктам господарювання, які мають ліцензію на виробництво спирту етилового денатурованого, дозволяється виробництво біоетанолу;

8) у частині митних платежів відновити оподаткування, яке було скасоване Законом «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану»:

– для товарів, що ввозяться платниками єдиного податку першої, другої та третьої групи (за тиждень в результаті дії звільнення від оподаткування ввізним митом та ПДВ до бюджету не надійшло 417 млн грн; у структурі імпорту значну частку займають товари не першої необхідності);

– для транспортних засобів, що ввозяться громадянами (за перший тиждень в результаті дії звільнення від оподаткування ввізним митом, акцизним податком та ПДВ до бюджету не надійшло 350 млн грн; наразі щоденно сума пільг становить понад 100 млн грн, ввезено більше 3 тисяч автомобілів; непоодинокі випадки ввезення авто преміум класу);

– для підприємств, що не сплачують ввізне мито.

У разі прийняття цей Закон набере чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім:

– змін до п. 82 підрозд. 2 та п. 41 підрозд. 5 Розд. XX «Перехідні положення» ПКУ, які набирають чинності з першого числа місяця, наступного за місяцем опублікування цього Закону;

– змін до пп. 1.3 п. 161 підрозд. 10 Розд. XX «Перехідні положення» ПКУ, які набирають чинності з 1 червня 2022 р.

3 6 травня 2022 р. діє форма декларації для спецгрупи ЄП

ДПСУ наголосив, що форма податкової декларації платника ЄП III групи зі ставкою 2 % доходу затверджена наказом Міністерства фінансів України від 26 квітня 2022 р. № 124 «Про затвердження форми податкової декларації платника єдиного податку третьої

групи на період дії воєнного, надзвичайного стану в Україні», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України за № 495/37831 05 травня 2022 р., набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Платники ЄП III групи зі ставкою 2 % доходу зобов'язані подати до контролюючого органу податкову декларацію платника ЄП у строки, встановлені для місячного податкового (звітного) періоду.

Граничний термін подання податкової декларації платника ЄП III групи з особливостями оподаткування за квітень припадає на 20 травня 2022 р.

Чи вважається податковим боргом несплата податків в умовах війни?

Згідно з роз'ясненнями податківців: на період дії правового режиму воєнного стану перебіг визначених ПКУ строків, зокрема сплати податків та зборів, подання звітності зупинено. Так, починаючи з 24.02.2022 р. і до припинення або скасування правового режиму воєнного стану, підстави для виникнення у платника податків податкового боргу в розумінні пп. 14.1.175 ПКУ не виникає, а такі грошові зобов'язання вважаються несплаченими.

Податкова служба не згадала про шестимісячний строк після припинення / скасування правового режиму воєнного стану, протягом якого платник має виконати податковий обов'язок, якщо він не виконаний в умовах такого режиму. Мабуть, протягом такого строку податкового боргу також не виникатиме, а виникне він тільки після закінчення шестимісячного строку.

ДПС не висвітлила питання про можливість та неможливість виконання платником податкового обов'язку. Зі слів податківців ніби як випливає, що податковий борг не виникатиме у всіх платників незалежно від того, була у них можливість платити, чи ні.

Закон про внесення змін до ПКУ та інших законів України стосовно особливостей податкового адміністрування податків

У Верховну Раду України проголосовано в цілому новий пакет податкових змін № 7360. 25.05.2022 р. Президент України підписав Закон № 2260-IX "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану".

Законом передбачено відновлення роботи системи електронного адміністрування ПДВ. Це означає, що можна буде реєструвати податкові накладні та рухатися до поновлення бюджетного відшкодування.

Основні зміни, які внесено до ПКУ:

1. Відновити податковий обов'язок платників податків, в яких є можливість виконувати свої податкові обов'язки, у частині дотримання термінів реєстрації податкових накладних та розрахунків коригування в ЄРПН, подання податкової звітності, сплати податків.

2. Відновити камеральні та документальні перевірки податкової звітності.

3. Відновити відшкодування сум ПДВ з бюджету.

Які громади відносяться до зон бойових дій?

На офіційному сайті Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України знаходиться запушена (спільно з Міністерством цифрової

трансформації України) цифрова платформа, де у режимі реального часу відображаються території, які є тимчасово окупованими, знаходяться в оточенні та на яких ведуться бойові дії. Ця платформа відображає актуальну інформацію про статус громад, яку надають відповідні обласні та Київська міська військова адміністрація.

На її основі формується Перелік територіальних громад, які розташовано в районах проведення воєнних (бойових) дій або перебувають у тимчасовій окупації, оточенні. Він затверджується Мінреінтеграції за погодження Міноборони.

Перелік не є фіксованим документом – він регулярно актуалізується. Усі внутрішньо переміщені особи, які перемістилися з цих громад, що відображаються на цифровій платформі, гарантовано отримають грошову допомогу від держави.

Взяти на роботу переселенця без звільнення з попереднього місця

За ч. 2 ст. 21 КЗпП працівникові надається право реалізувати свої здібності до продуктивної і творчої праці шляхом укладення трудового договору на одному або одночасно на декількох підприємствах, в установах, організаціях, якщо інше не передбачено законодавством, колективним договором або угодою сторін.

Свого часу Мінсоцполітики у листі від 02.03.2016 р. № 60/06/186-16 зазначило, що у разі неможливості припинити трудові відносини в порядку, встановленому законодавством про працю, їх припиняють у судовому порядку.

Тобто працевлаштуватися внутрішньо переміщена особа, яка з тих чи інших причин не змогла звільнитися з попереднього місця роботи, не має трудової книжки і не може виконувати своєї основної діяльності через зруйнування підприємства, може тільки за сумісництвом.

Щоб претендувати на основне місце, внутрішньо переміщена особа повинна звільнитися. Для цього працівник може зв'язатися зі своїм попереднім роботодавцем та обговорити питання звільнення за власним бажанням. Відтак написати заяву на звільнення (одразу в заяві можна зазначити адресу, на яку можна надіслати трудову книжку) та надіслати її фото або сканкопію на месенджер чи електронну пошту. На підставі такої заяви попередній роботодавець видає наказ та оформлює/надсилає трудову книжку.

Якщо на сьогодні зв'язку з попереднім роботодавцем немає, то зв'язатися можна буде спробувати у післявоєнний час. А якщо й потім розшукати роботодавця не вдасться, то потрібно буде звертатися до суду.

Але доки питання про припинення дії трудового договору за попереднім місцем роботи не вирішено, підприємство може прийняти цього працівника на роботу виключно за сумісництвом.

У разі неможливості з певних причин здійснити припинення трудових відносин відповідно до порядку, встановленого нормами чинного законодавства, зазначені відносини припиняються у судовому порядку.

Прийняти працівника за сумісництвом, роботодавець може і на повний робочий день, тобто на 8 год. за 5 днів на тиждень і навіть більше, і це не буде порушенням. Адже сумісництво – це виконання праців-

ником, крім своєї основної, іншої регулярної оплачуваної роботи за трудовим договором у вільний від основної роботи час у того самого чи іншого роботодавця (п. 1 Положення № 43). А працівник, який влаштовується за сумісництвом, наразі повністю вільний від основної роботи.

Новий законопроект, що стосується підтримки роботодавців та працівників в умовах воєнного стану

25 травня 2022 р. Д. Разумков та інші нардепи зареєстрували у Верховній Раді України законопроект № 7406 від 25.05.2022 р. з метою підтримки роботодавців та працівників в умовах воєнного стану. Зараз законопроект опрацьовується в комітеті.

Ним пропонується запровадити прогресивну шкалу для ПДФО та ЄСВ:

– якщо доходи платника від одного роботодавця не перевищують 5 мінімальних заробітних плат (МЗП) за календарний місяць – ставка ПДФО 9 % бази оподаткування, а ЄСВ 11 % бази нарахування (але не нижче розміру мінімального страхового внеску),

– якщо доходи платника від одного роботодавця перевищують 5 МЗП за календарний місяць, але не перевищують 10 МЗП – ставка ПДФО 18% бази оподаткування, а ЄСВ 22%. Застосовуються до суми перевищення над базою оподаткування (нарахування),

– якщо доходи платника від одного роботодавця перевищують 10 МЗП за календарний місяць – ставка ПДФО 25 % бази оподаткування, а ЄСВ 29 %. Застосовуються до суми перевищення над базою оподаткування (нарахування).

У разі прийняття закону ці норми будуть введені в дію з 1 липня 2022 р. та застосовуватимуться на період воєнного стану.

Необхідність використання печатки

24.05.2022 р. на сайті Урядового порталу опубліковано новину про погодження проекту закону з питань добровільного використання печатки.

На засіданні Кабінету Міністрів України було погоджено законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання печаток юридичними особами та фізичними особами–підприємцями». Документ врегулює питання добровільного застосування печатки і приводить у відповідність дію інших нормативно-правових актів, в яких все ще значиться, що печатка обов'язкова.

Так, законопроектом пропонується виключити вимогу про необхідність цього реквізиту:

– у копіях рішень виборних органів організацій роботодавців зі створення відповідних об'єднань;
– в ошадних сертифікатах банків.

Нагадаємо, на сьогодні діє норма, за якою суб'єкти господарювання самостійно визначаються, чи потрібні їм печатки. Водночас існує низка законів, в яких використання цього реквізиту в документах обов'язкове.

Повне скасування обов'язку ставити печатки дозволить спростити ведення бізнесу, усунувши зайві бюрократичні процедури.

Повернення до довоєнної системи оподаткування

Міністр фінансів України С. Марченко вважає, що Україні варто повернутися на довоєнну систему опо-

даткування. Як повідомив Укрінформ, про це він наголосив в ефірі загальнонаціонального марафону: «Я вважаю, що в Україні потрібно повернути довоєнну систему оподаткування. Треба визначитися, що ми взагалі хочемо: ми хочемо виграти війну чи ми хочемо якимось чином допомагати бізнесу? Бізнесу ми допомогли. Перші три місяці бізнес мав можливість скористатися цією підтримкою. Зараз треба підтримати також державу, яка фінансує армію. І ці видатки дуже значні».

Він нагадав, що обсяг щомісячного дефіциту держбюджету наразі сягає \$ 5 млрд. Основними джерелами його наповнення, окрім податків, є військові облігації, а також робота Уряду з міжнародними партнерами.

«Ми ведемо активну роботу з нашими міжнародними партнерами, донорами, міжнародними фінансовими організаціями, для того щоб забезпечити фінансування дефіциту бюджету. Обсяг дефіциту, який ми маємо профінансувати кожного місяця, складає \$5 млрд», – підкреслив міністр.

Також, за його словами, до державного бюджету буде спрямовано \$ 7,5 млрд з додатково виділених Урядом США близько \$ 40 млрд з метою реагування на агресію РФ проти України.

«З \$ 40 млрд доларів в державний бюджет буде спрямовано \$ 7,5 млрд. Це грантові кошти. І ми чітко розуміємо, як вони будуть використовуватися», – зазначив Марченко.

Як повідомлялося, 15 березня 2022 р. Верховна Рада України схвалила податкові стимули для бізнесу на час війни. Так, згідно із Законом «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо норм на період дії воєнного стану», на період дії воєнного стану сплачувати ЄП зможуть не лише ФОПи-спрошенці, але й великі підприємства.

Закон також підвищує ліміт доходів для використання ЄП з 10 млн до 10 млрд грн. Це значно розширює коло підприємств, які зможуть зменшити податкове навантаження на час війни та зберегти свою діяльність. Податок з обороту встановлюється на рівні 2 %.

У зв'язку з російською агресією Уряд ухвалив рішення про поетапний випуск військових облігацій. Так, планується здійснити державні внутрішні запозичення в обсязі до 400 млрд грн. Міністерство фінансів 24 травня 2022 р. залучило до державного бюджету понад 12,6 млрд грн в результаті розміщення військових облігацій.

Збільшення податків в Україні не планується, але розглядається повернення ставок ПДВ на імпорт та ввізних мит.

«Ми не передбачаємо збільшення податків, не передбачаємо жорстких умов їх сплати. Ми хочемо відновити нормально працюючу податкову систему, митну систему з тим, щоб мати можливість збалансувати бюджет», – сказав Марченко.

За його словами, на першому етапі йдеться про повернення ставок ПДВ на імпорт та ввізних мит. Марченко вважає, що це допоможе підтримати український бізнес.

Водночас, зауважив міністр, у разі затяжної війни потрібно буде повернутися до системи оподаткування, яка діяла до 24 лютого 2022 р. «Це є рішення

вимушене», – додав він.

Марченко підкреслив, що інших варіантів фінансування армії, крім сплати податків, у держави немає. Україна не може постійно позичати кошти для утримання війська.

Закон про посилення захисту прав працівників

Відповідно до ч. 3 ст. 24-1 Закону України «Про рекламу» Кабінет Міністрів України постановив затвердити Порядок сплати рекламодавцями до державного бюджету штрафів за порушення вимог Закону України «Про рекламу» стосовно реклами про вакансії (прийм на роботу).

25 травня 2022 р. Президент України підписав Закон № 2253-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників», а вже 27.05.2022 р. Закон набрав чинності.

Суть Закону полягає:

1) укладенні колективного договору фізичними особами, які використовують найману працю, поширення дії положень галузевої угоди на всіх роботодавців галузі;

2) у встановленні обов'язку роботодавця стосовно ознайомлення працівників із текстом колективного договору, змінами і доповненнями до нього, обов'язку сторін у забезпеченні безперешкодного доступу до тексту договору, можливості його копіювання, обов'язку сторін колективної угоди інформувати про її укладення та внесення до неї змін безпосередньо заінтересованих у цьому суб'єктів;

3) у встановленні штрафів за ненадання інформації працівнику про укладення колективного договору та внесення до нього змін у розмірі до 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (170 грн) та дисциплінарної відповідальності;

4) у встановленні строку дії умов колективного договору не менше року у разі реорганізації, зміни власника юридичної особи, відокремленого структурного підрозділу юридичної особи. Колективний договір зберігає чинність протягом усього строку проведення ліквідації роботодавця;

5) у приведенні норм національного законодавства у відповідність з міжнародним у частині ведення переговорів на добровільній основі;

6) у встановленні зобов'язань роботодавцем надавати повідомлення про заплановане масове звільнення профспілковому представнику;

7) у посиленні відповідальності за порушення порядку повідомлення роботодавцем профспілок про масове звільнення;

8) у уточненні, що масовим вивільненням з ініціативи роботодавця є протягом одного місяця:

- вивільнення 10 і більше працівників у роботодавця з чисельністю працівників від 20 до 100;
- вивільнення 10 % і більше працівників у роботодавця з чисельністю працівників від 101 до 300;
- вивільнення 30 і більше працівників у роботодавця з чисельністю працівників від 301 до 1000;
- вивільнення 3 % і більше працівників у роботодавця з чисельністю працівників від 1001 і більше.

Також до чинного законодавства відносяться:

- надання прав особам, що зазнали дискримінації, звернутися до суду із заявою про відновлення пору-

шених прав, відшкодування матеріальної та моральної шкоди;

– норми стосовно недопущення дискримінації в оголошеннях з працевлаштування.

Зокрема, забороняється у рекламі про вакансії (прийом на роботу) висувати вимоги за ознаками раси, кольору шкіри, віку, статі, стану здоров'я, інвалідності, підозри чи наявності захворювання на ВІЛ / СНІД, сексуальної орієнтації, політичних, релігійних та інших переконань, членства у професійних спілках або інших громадських об'єднаннях, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними та іншими ознаками, не пов'язаними з характером роботи або умовами її виконання.

Також забороняється необґрунтована відмова у прийнятті на роботу, тобто відмова без будь-яких мотивів або з підстав, що не стосуються кваліфікації чи професійних якостей працівника, або з підстав, не передбачених законом.

Облік талонів на пальне

Головна особливість талонів на пальне. Правила роздрібної торгівлі паливом визначає Інструкція № 281.

Відповідно до розд. 3 Інструкції № 281 талон на пальне – це спеціальний талон, придбаний за умовами та відпускнуою ціною обумовленого номіналу, що підтверджує право його власника на отримання на АЗС фіксованої кількості нафтопродукту певного найменування і марки, що позначено на ньому. Форму, зміст і ступінь захисту бланків талонів установлює емітент талона. Водночас необхідними елементами є його серійний і порядковий номери (пп. 10.3.3.1 Інструкції № 281).

Як правило, для придбання талонів на пальне з продавцем нафтопродуктів укладається договір, в якому обов'язково зазначаються марка та вид пального, його вартість, спосіб отримання (у цій ситуації – це отримання пального за умови надання талону), перелік АЗС, які відпускають пальне, момент переходу права власності на пальне. Також у договорі закріплюється строк дії талонів, після закінчення якого їх можна обміняти на грошові кошти або інші талони.

Після укладення договору Страхової Групи – покупець перераховує кошти продавцю нафтопродуктів у строки, зазначені в рахунку, тож практично завжди спочатку здійснюється оплата талонів, а потім – їх використання, тобто фактична заправка автомобілів.

Якщо за умовами договору пальне переходить у власність покупця після оплати талонів і до фактичної заправки автомобіля, то в такому разі:

– постачальник складає та надає покупцю видаткову накладну на пальне;

– сторони підписують акт приймання-передачі пального, на підставі якого покупець талонів «передає» пальне на зберігання постачальнику, який «зберігає» його в ємностях на АЗС; насправді ж жодного фізичного руху пального не відбувається.

Втім, можуть бути і інші умови переходу права власності на пальне, наприклад, коли право власності переходить саме в момент заправки автомобіля на АЗС. Бухгалтерський облік цей момент переходу права власності не змінює.

У випадку, коли на виконання усіх формальностей часто немає часу, талони можна придбавати і без укладення окремого договору, просто отримавши рахунок від постачальника і оплативши його. Після оплати постачальник пального передає талони покупцю. Всі важливі умови – вид, марка і кількість пального, строк дії талону тощо – можуть зазначатися і на самому талоні.

Отже, талон – це документ, який підтверджує право його власника на отримання певної кількості раніше оплаченого пального певної номенклатури, що зберігається на АЗС. Купівля-продаж талону на пальне – це купівля-продаж майнового права на отримання товару (пального), а не купівля-продаж самого пального.

Під час отримання талонів у постачальника пального виникає декілька частин операції.

Перша частина операції з отримання талонів – це отримання рахунку від постачальника та його оплата: Дт 371 Кт 311. Бажано, щоб у рахунку зазначалися саме талони, а не пальне, наприклад «талони на бензин А95+, номінал 20 л», відповідно далі у рахунку вказується кількість та вартість саме талонів. Проте на практиці може бути по-різному. Якщо покупець – платник ПДВ, він визнає своє право на податковий кредит на дату оплати талонів: Дт 641/ПДВ Кт 644. Ці записи в обліку робляться на підставі банківської виписки.

Друга частина – отримання талонів від постачальника. Як правило, передача талонів оформлюється видатковою накладною постачальника, в якій також мають бути зазначені саме талони, а не пальне. На який рахунок їх прибуткувати?

Відповідно до Інструкції №291 на субрахунок 203 "Паливо" (нафтопродукти, тверде паливо, мастильні матеріали) обліковуються наявність та рух палива, що придбається чи заготовляється для технологічних потреб виробництва, експлуатації транспортних засобів, а також для вироблення енергії та опалення будівель. Тут також обліковуються оплачені талони на нафтопродукти і газ. Інструкція № 291 пропонує обліковувати право на отримання пального на «матеріальному» субрахунку 203. Ми не маємо принципових заперечень з цього, адже, крім пального, на ці талони нічого іншого неможна придбати і ми маємо безумовне право отримати це пальне на АЗС на весь номінал талонів, тож маємо 100% ймовірність обміну талонів на пальне.

Виходячи з того, що відповідно до п. 7 П(С)БО 9 одиницею бухгалтерського обліку запасів є їх найменування або однорідна група (вид), оплачені паливні картки чи талони слід обліковувати окремо від інших видів пального із застосуванням рахунків третього порядку (наприклад, 2033 «Оплачені паливні картки та талони»).

Якщо ж підприємство вирішує безоплатно передати талони працівникам на їх власні, не службові потреби, це буде обліковано як подарунок, надання працівникам доходу у негрошовій формі. А оскільки це дохід, виникає питання і про його оподаткування ПДФО, військовим збором і питання нарахування ЄСВ. Залежно від того, як оформити таке надання, можливі різні варіанти оподаткування.

ПДФО, військовий збір та ЄСВ у продажі талонів. Сам факт видачі талонів за рахунок зарплати – це те

сама, що й виплата зарплати. У загальному випадку під час виплати зарплати грошима через касу або банк потрібно також сплатити ПДФО, військовий збір та ЄСВ, що утримано/нараховано під час нарахування цієї зарплати. У пп. 168.1.4 ПКУ вказано, що коли дохід надається у негрошовій формі, то ПДФО слід сплачувати до бюджету протягом трьох банківських днів, що настають за днем такого надання. Такий самий порядок сплати встановлено і для військового збору. ЄСВ слід сплатити в день видачі талонів (ч. 8 ст. 9 Закону про ЄСВ).

Якщо талони продавати працівникам з індивідуальною знижкою, то ця знижка буде додатковим благом працівників згідно з пп. 164.2.17.е ПКУ.

Податок на прибуток. У разі продажу працівникам талонів за рахунок заробітної плати в бухгалтерії визнаються дохід від продажу талонів та витрати у сумі їх вартості. Фінрезультат не коригується, бо це звичайна операція купівлі і продажу активів.

Податок на додану вартість. Продаж товарів за рахунок заробітної плати оподатковується ПДВ на загальних підставах з урахуванням усіх правил, передбачених розд. V ПКУ. База оподаткування ПДВ визначається згідно з пп. 188.1 ПКУ – на рівні договірних цін, але не нижче за ціну придбання таких товарів.

Платники ПДВ під час придбання талонів мають право на податковий кредит, а під час продажу талонів працівникам нараховують податкові зобов'язання. Якщо продавати талони працівникам за ціною закупівлі, то сума податкових зобов'язань дорівнюватиме сумі податкового кредиту з ПДВ.

Якщо талони надаються працівникам зі знижкою, то податкові зобов'язання все одно нараховуються на вартість придбання талонів. Водночас складаються дві податкові накладні – на фактичну ціну продажу талонів, на суму перевищення ціни придбання над ціною продаж з типом причини 15.

Нарахування ЄСВ у разі виплати мобілізованим працівникам середнього заробітку у розмірі, меншому за мінімальну заробітну плату

За даними Головного управління ДПС у Волинській області розмір середнього заробітку, нарахованого мобілізованому працівнику, дорівнює або перевищує розмір мінімальної заробітної плати, єдиний внесок нараховується на фактично нараховану суму.

Якщо розмір нарахованого середнього заробітку менший за розмір мінімальної заробітної плати, то сума ЄСВ розраховується як добуток розміру мінімальної заробітної плати та ставки єдиного внеску (точніше 22 %).

Ч. 3 ст. 119 Кодексу законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII із змінами та доповненнями (КЗпП) передбачено, що за працівниками, призваними на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану на строк до закінчення особливого періоду або до дня фактичної демобілізації, зберігаються місце роботи, посада і середній заробіток на підприємстві, в уста-

нові, організації, фермерському господарстві, сільськогосподарському виробничому кооперативі незалежно від підпорядкування та форми власності і у фізичних осіб – підприємців, в яких вони працювали на час призову.

Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 7 Закону України від 08 липня 2010 р. № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464) базою нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування для роботодавців та найманих працівників є сума нарахованої кожній застрахованій особі заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, зокрема в натуральній формі, що визначаються згідно із Законом України № 108/95-ВР від 24 березня 1995 р. «Про оплату праці» (далі – Закон № 108).

Ст. 2 Закону № 108 визначено структуру заробітної плати, яка включає, зокрема, основну та додаткову заробітну плату.

Основна заробітна плата – це винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки).

Додаткова заробітна плата – це винагорода за працю понад установлені норми за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці, що включає доплати, надбавки, гарантійні і компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством; премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій.

Згідно з ч. 5 ст. 8 Закону № 2464, у разі якщо база нарахування ЄСВ не перевищує розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід, сума ЄСВ розраховується як добуток розміру мінімальної заробітної плати та ставки ЄСВ у розмірі 22 %.

Зміни до ПКУ стосовно особливостей визначення рентної плати за користування надрами для видобування природного газу на період дії воєнного стану

За статтею ДПСУ від 27.05.2022 р., 27.05.2022 р. набрав чинності Закон України № 2261-IX від 12 травня 2022 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей визначення рентної плати за користування надрами для видобування газу природного на період дії воєнного стану».

Закон передбачає запровадження спеціального механізму справляння рентної плати за користування надрами для видобування газу природного (далі – рента) за видобуті, за визначений ст. 257 ПКУ граничний термін, обсяги природного газу (далі – газ), крім обсягів газу, що у такому періоді розміщені надрокористувачем у підземному сховищі газу.

Зокрема, платникам ренти за обсяги газу, крім обсягів газу, призначеного для виконання спеціальних обов'язків з формування ресурсу газу для побутових споживачів та виробників теплової енергії, тимчасово (у період з 1 квітня 2022 р. до останнього дня (включно) третього календарного місяця після припинення або скасування воєнного стану в Україні) надано право не сплачувати податкові зобов'язання з ренти за обсяги газу, видобутого та закачаного до підземних сховищ у

звітному (податковому) періоді (далі – закачаний газ).

Водночас на період дії Закону з 1 квітня 2022 р. до останнього дня (включно) третього календарного місяця після припинення або скасування воєнного стану в Україні на платників ренти за газ з метою підтвердження обсягів закачаного газу покладено обов'язок подавати центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, не пізніше граничного строку подання податкової декларації з ренти за газ, копії актів про рух газу в сховищах у відповідному місці (абзац сьомий пп. 69.30 п. 69 підрозд. 10 Перехідних положень ПКУ).

Система обліку обсягів газу, розміщених надрокористувачем у підземному сховищі газу, а також застосування середньозваженої ефективної податкової ставки ренти, яка у кожному звітному (податковому) періоді обчислюватиметься кожним надрокористувачем за результатами декларування податкових зобов'язань за фактичною ціною реалізації газу обсягів кожної категорії газу, забезпечить можливість здійснення контролюючими органами податкового адміністрування податкових зобов'язань за об'єктами оподаткування ренти, які виконуються як за обсяги газу за звітний (податковий) період, так і за обсяги газу, що виконуються у разі реалізації (переходу права власності) таких обсягів газу у майбутніх звітних (податкових) періодах.

Звертаємо увагу, що скористатися правом не сплачувати податкові зобов'язання з ренти за газ у частині закачаного газу за відповідний звітний (податковий) період, включаючи квітень 2022 р., можуть платники ренти, які дотримуються припису абзацу сьомого пп. 69.30 п. 69 підрозд. 10 Перехідних положень ПКУ.

Чи звільняється з податкової застави під час війни майно у разі його вилучення?

Що ж робити з оподаткуванням вилученого військовими майна? На це питання відповідають внесені зміни до ПКУ, зокрема п. 69 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» доповнено новим пп. 69.21.

Сенс змін у наступному: «... встановлено, що майно платника податків звільняється з податкової застави з дня отримання рішення керівника військово-цивільної адміністрації про вилучення майна без застосування вимог ст. 92 ПКУ»

Водночас у разі оплатного вилучення майна такі кошти спрямовуються на погашення податкового боргу платника податків, майно якого вилучено.

Ведення обліку товарних запасів фізичними особами-підприємцями – платниками ЄП II – IV груп.

ДПСУ 23.05.2022 р. опублікувала особливості ведення обліку товарних запасів фізичними особами-підприємцями – платниками ЄП II – IV груп.

Відповідно до п. 1 ст. 3 Закону України № 265/95-ВР від 06 липня 1995 р. «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (далі – Закон № 265) суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі (із застосуванням електронних платіжних засобів, платіжних чеків, жетонів тощо) у разі продажу товарів (надання послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг,

а також операції з приймання готівки для подальшого її переказу, зобов'язанні, зокрема, проводити розрахункові операції на повну суму покупки (надання послуги) через РРО або програмні РРО, а у випадках, передбачених Законом № 265, – із застосуванням зареєстрованих у встановленому порядку розрахункових книжок.

Ст. 10 Закону № 265 Кабінету Міністрів України, за поданням центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної економічної політики, формування та реалізацію державної фінансової політики, надано право затверджувати, зокрема, Перелік окремих форм та умов проведення діяльності у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, яким дозволено проводити розрахункові операції без застосування реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій з використанням розрахункових книжок та книг обліку розрахункових операцій.

Так, зазначений вище Перелік затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 1336 від 23 серпня 2000 р. (далі – Постанова № 1336).

Відповідно до п. 1 Переліку фізичні особи – підприємці, які сплачують ЄП та здійснюють роздрібну торгівлю товарами на території села, селища (крім підкацизних товарів), за умови дотримання обмежень, встановлених Переліком та Постановою № 1336, мають право проводити розрахункові операції з використанням розрахункових книжок та книг обліку розрахункових операцій без обов'язкового застосування РРО або програмних РРО.

Відповідно до п. 12 ст. 3 Закону № 265 суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням електронних платіжних засобів, платіжних чеків, жетонів тощо) у разі продажу товарів (надання послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, а також операції з приймання готівки для подальшого її переказу, зобов'язані вести у порядку, встановленому законодавством, облік товарних запасів, здійснювати продаж лише тих товарів (послуг), що відображені у такому обліку.

Такі вимоги поширюються також на фізичних осіб-підприємців, які є платниками ЄП та провадять діяльність з реалізації технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів та виробів медичного призначення, ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, а також на платників ЄП III групи, які зареєстровані платниками податку на додану вартість.

Перелік груп технічно складних побутових товарів, які підлягають гарантійному ремонту (обслуговуванню) або гарантійній заміні, в цілях застосування реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних РРО, затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 231 від 16 березня 2017 р.

Порядок ведення обліку товарних запасів для фізичних осіб-підприємців, зокрема платників ЄП, затверджено наказом Міністерства фінансів України № 496 від 03.09.2021 р. (далі – Порядок № 496).

Порядок № 496 визначає правила ведення обліку

товарних запасів та поширюється на фізичних осіб-підприємців, зокрема платників ЄП, які відповідно до Закону № 265 зобов'язані вести облік товарних запасів та здійснювати продаж лише тих товарів, що відображені в такому обліку, та осіб, які фактично здійснюють продаж товарів (надання послуг) та/або розрахункові операції у місці продажу (господарському об'єкті) таких фізичних осіб-підприємців.

Із системного аналізу вищезазначених положень законодавства та прийнятих на їх підставі підзаконних актів фізичні особи-підприємці, які є платниками ЄП II – IV груп та які на території села, селища здійснюють продаж технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів та виробів медичного призначення, ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, зобов'язані вести облік товарних запасів.

З якого періоду треба звітувати з ренти за новою формою?

Південне міжрегіональне управління ДПС по роботі з великими платниками податків на своєму офіційному сайті говорить, що базовий податковий (або звітний) період для рентної плати дорівнює календарному кварталу, а для рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин за видобування нафти, конденсату, природного газу, зокрема газу, розчиненого у нафті (нафтового (попутного) газу), етану, пропану, бутану, рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України та рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України, дорівнює календарному місяцю.

Згідно з п. 257.3 ст. 257 ПКУ платник рентної плати до закінчення визначеного розд. II ПКУ граничного строку подання податкових декларацій за податковий (звітний) період, визначений ст. 257 ПКУ, подає до відповідного контролюючого органу за формою, встановленою у порядку, передбаченому ст. 46 ПКУ, податкову декларацію, яка містить відповідні додатки.

П. 46.6 ст. 46 ПКУ визначено, що якщо в результаті зміни правил оподаткування змінюються форми податкової звітності, до визначення нових форм декларацій (розрахунків), які набирають чинності для складання звітності за податковий період, що настає за податковим періодом, в якому відбулося їх оприлюднення, є чинними форми декларацій (розрахунків), чинні до такого визначення.

У разі якщо у майбутніх податкових періодах (з урахуванням строків давності, визначених ст. 102 ПКУ) платник податків самостійно (зокрема за результатами електронної перевірки) виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним податковій декларації (крім обмежень, визначених ст. 50 ПКУ), він зобов'язаний надіслати уточнюючий розрахунок до такої податкової декларації за формою чинною на час подання уточнюючого розрахунку (абзац перший п. 50.1 ст. 50 ПКУ).

22 березня 2022 р. набув чинності наказ Міністерства фінансів України № 79 від 15.02.2022 «Про затвердження Змін до форми Податкової декларації з рентної плати»,

яким внесено зміни до форми Податкової декларації з рентної плати, затвердженої наказом Міністерства фінансів України № 719 від 17.08.2015.

З огляду на те, що базовим податковим (звітним) періодом для рентної плати є календарний квартал, а для рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин за видобування нафти, конденсату, природного газу, зокрема газу, розчиненого у нафті (нафтового (попутного) газу), етану, пропану, бутану, рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України та рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України є календарний місяць, то форма декларації із змінами, внесеними Наказом № 79 використовується для складання звітності:

за квітень 2022 р. та наступні звітні періоди, зокрема і для самостійного виправлення помилок, допущених у податковій звітності за попередні звітні (податкові) періоди – платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин за видобування нафти, конденсату, природного газу, зокрема газу, розчиненого у нафті (нафтового (попутного) газу), етану, пропану, бутану, рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України та рентної плати за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України;

за II квартал 2022 р. та наступні звітні періоди, зокрема і для самостійного виправлення помилок, допущених у податковій звітності за попередні звітні (податкові) періоди – платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин (за винятком вуглеводної сировини), за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин – за місцезнаходженням ділянки надр, за спеціальне використання води, за спеціальне використання лісових ресурсів.

Надміру сплачених ЄСВ. Способи подання заяви про повернення надміру сплачених сум

Центральне міжрегіональне управління ДПС по роботі з ВПП нагадує, що відповідно до п. 5 Порядку зарахування у рахунок майбутніх платежів ЄСВ або повернення надміру та/або помилково сплачених коштів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України № 417 від 23.07.2021 (далі – Порядок № 417), повернення надміру та/або помилково сплачених сум ЄСВ здійснюється у випадках:

1) надмірної або помилкової сплати сум ЄСВ та/або застосованих фінансових санкцій на належний рахунок 3556;

2) помилкової сплати сум ЄСВ та/або застосованих фінансових санкцій не на належний рахунок 3556;

3) помилкової сплати сум єдиного внеску та/або застосованих фінансових санкцій на бюджетний рахунок за надходженнями;

4) помилкової сплати податкових зобов'язань з податків, зборів, штрафних (фінансових) санкцій та пені, передбачених ПКУ від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI із змінами та доповненнями та іншими законами, на

рахунок 3556;

5) виявлення технічної та/або методологічної помилки за сумами, які були зараховані на рахунок 3556 з ЄСВ.

Згідно з п. 6 Порядку № 417 повернення сум ЄСВ здійснюється на підставі заяви платника про таке повернення (далі – Заява).

У випадках, передбачених пп. 1, 2 та 4 п. 5 цього Порядку, заява про повернення коштів з рахунку 3556 подається до територіального органу ДПС за місцем обліку надміру та/або помилково сплачених коштів за формою, визначеною у додатку 1 до Порядку № 417.

Повернення ЄСВ у випадку, передбаченому пп. 3 п. 5 Порядку № 417, здійснюється відповідно до вимог ст. 43 ПКУ.

Заява може бути подана платником до територіального органу ДПС в електронній формі через електронний кабінет та з дотриманням вимог законодавства у сферах захисту інформації, електронних довірчих послуг та електронного документообігу. До Заяви платник обов'язково додає копію розрахункового документа (квитанції, платіжного доручення тощо), що підтверджує сплату коштів на рахунок 3556 (до Заяви в електронній формі – електронну копію зазначеного документа). Копія цього документа завіряється платником особисто.

За п. 7 Порядку № 417 визначено, що після надтодження до територіального органу ДПС Заяви, що подана в електронній формі, інформація про цю Заяву автоматично вноситься до Журналу реєстрації заяв про повернення надміру або помилково сплачених коштів (далі – Журнал), який ведеться засобами інформаційно-телекомунікаційної системи податкових органів з дотриманням вимог законодавства у сфері захисту інформації.

Інформація про Заяву, яку подано у паперовій формі, вноситься до Журналу працівником самостійного структурного підрозділу територіального органу ДПС, на який покладено функцію адміністрування ЄСВ.

Враховуючи зазначене, Заява подається за місцем обліку надміру та/або помилково сплачених сум ЄСВ одним із таких способів:

1) особисто платником ЄСВ чи уповноваженою на це особою;

2) надсилається поштою;

3) в електронній формі з дотриманням вимог законодавства про електронний документообіг та електронні довірчі послуги.

Вхід до приватної частини (особистого кабінету) Електронного кабінету здійснюється виключно після ідентифікації особи з використанням кваліфікованого електронного підпису чи печатки. Меню «Листування з ДПС» приватної частини Електронного кабінету дозволяє створити та надіслати довільну кореспонденцію (лист, заяву, запит тощо) до відповідного контролюючого органу. Детально дізнатись про роботу меню «Листування з ДПС» Електронного кабінету можна ознайомившись з інструкцією користувача у меню Допомога відкритої частини Електронного кабінету.

Протягом одного робочого дня після надсилання електронної Заяви до контролюючого органу платника буде повідомлено про вхідний реєстраційний номер та дату реєстрації Заяви у контролюючому органі, до

якого дану Заяву направлено. Інформацію про отримання та реєстрації Заяви у контролюючому органі платник може переглянути в вкладці «Вхідні документи» меню «Вхідні/вихідні документи» Електронного кабінету.

Відновлення реєстрації податкових накладних

25.05.2022 р. Президент України підписав Закон № 2260-IX "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану" (законопроект № 7360).

Згідно з пояснювальною запискою, Законом запропоновано три основні зміни до ПКУ з відновлення:

1) відновити податковий обов'язок платників податків, в яких є можливість виконувати свої податкові обов'язки, у частині:

– дотримання термінів реєстрації податкових накладних (ПН) та розрахунків коригування (РК) в Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН);

– подання податкової звітності;

– сплати податків;

2) відновити камеральні та документальні перевірки податкової звітності;

3) відновити відшкодування сум ПДВ з бюджету.

За Законом у випадку відсутності у платника податків можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок з дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, зокрема звітності, передбаченої п. 46.2 ПКУ, реєстрації у відповідних реєстрах податкових або акцизних накладних, розрахунків коригування, подання е-документів, що містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального або спирту етилового тощо, платники податків звільнюються від передбаченої цим Кодексом відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом шести місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Якщо така можливість є, то такі платники податків звільнюються від відповідальності за несвочасне виконання таких обов'язків, граничний термін виконання яких припадає на період починаючи з 24.02.2022 р. до дня набрання чинності Законом України № 2260-IX за умови:

– реєстрації такими платниками ПН та РК в ЄРПН до 15.07.2022 р.;

– подання податкової звітності до 20.07.2022 р.;

– сплати податків та зборів у строк не пізніше 31.07.2022 р.

Водночас платники ПДВ зобов'язані забезпечити у вищенаведених строки реєстрацію ПН/РК в ЄРПН, граничний термін реєстрації яких припадає на періоди, зазначені у п. 69.1 підрозд. 10 розд. XX ПКУ, та уточнити (привести у відповідність) податковий кредит, задекларований платниками на підставі наявних у платника первинних (розрахункових) документів, з урахуванням даних ПН та/або РК, зареєстрованих в ЄРПН.

Як детальніше повідомив радник прем'єр-міністра Я. Железняк:

Реєстрація податкових накладних за лютий-травень 2022 р. передбачена до 15 липня 2022 р.

Платники податків звільнюються від відповідальності за несвоєчасну звітність чи сплату податків за період з 24 лютого 2022 р., якщо ці податкові обов'язки виконано протягом 60 днів з дня відновлення таких можливостей.

Відновлюється обов'язковий зв'язок сплати податків та звітність для платників, які мають можливість своєчасно виконувати цей обов'язок. Перелік документів, які підтверджують подальшу неможливість виконання по їх обов'язковим установкам Мінфіном.

Платники податку, які перейшли на спрощену систему оподаткування зі сплатою 2 % податку, звільнюються від відповідальності за несвоєчасне виконання додаткових обов'язкових повідомлень з 24 лютого 2022 р. до переходу на систему спрощення, за умови виконання таких обов'язкових заходів протягом 60 днів із дня переходу на спрощену систему.

Платники податків, які справляють помилки до 20 липня 2022 р., звільнюються від штрафних санкцій.

Суми податкового кредиту включено за ті товари, які потім знищено внаслідок війни, включаються до податкового кредиту, але не підлягають бюджетному відшкодуванню.

Дозволяється ввозити автобуси, вантажівки та спецмашини (коди 8702, 8704 та 8705), які відповідають Євро-3, але забороняється їх відчужувати протягом 3 років.

Чинності Закон набрав з 28 травня 2022 р. Зміни до пп. 69.2 та 69.11 підрозд. 10 розд. XX ПКУ у частині камеральних перевірок декларацій та уточнюючих розрахунків (у разі їх подання), до яких подано заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, наберуть чинності з 2 червня 2022 р.

Нова податкова накладна

На сайті Medoc.ua звертається увага на те, що з

27.05.2022 р. набуває чинності Закон України від 12.05.2022 № 2260-IX, яким відновлено податковий обов'язок платників податків, в яких є можливість виконувати свої податкові обов'язки, у частині дотримання термінів реєстрації податкових накладних (ПН) та розрахунків коригування (РК) в Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН).

Згідно з вимогами Закону реєстрація податкових накладних за лютий-травень 2022 р. передбачена до 15 липня 2022 р. Отже, до 15.07.2022 р. необхідно зареєструвати всі ПН, РК, які через воєнний стан неможливо було зареєструвати раніше.

На виконання наказу Мінфіну від 17.01.2022 р. № 15 з 1 березня 2022 р. застосовуються нові форми ПН/РК:

– J/F1201013 Податкова накладна;

– J/F1201113 Додаток №1 до ПН;

– J/F1201213 Додаток №2 до ПН. Розрахунок коригування кількісних і вартісних показників до ПН.

У програмі М.Е.Дос нові форми доступні, починаючи з оновлення 11.02.076.

Враховуючи, що нові версії ПН/РК щойно з'явилися, а діють вони з 01.03.2022 р., у допомогу користувачам у М.Е.Дос є можливість конвертації ранніх версій ПН/РК у нову 13-ту версію.

А саме, конвертація ранніх 8-х – 12-х версій ПН/РК у нову 13-ту версію ПН/РК виконується автоматично у разі копіювання та імпорту.

Детальніше можна дізнатися на офіційному сайті М.Е.Дос, у статті за назвою «Конвертація старих форм ПН та РК у оновлену версію».

підготувала Поліна Курнаєва